

Selkämeren rannikon matkailutiehanke

Hankkeen tavoitteena on Selkämeren rannikon tuntumassa kulkevan keskiaikaisperäisen rantatien määrittely valtakunnalliseksi matkailutieksi. Tie kulkee Satakunnassa Vermuntilasta Unajan ja Rauman kautta Eurajoen Irjanteelle, josta yksi linjaus menee Luvian kautta Poriin ja Ulvilaan, toinen Kiukaisten/Euran, Nakkilan Leistilän, Ulvilan, Noormarkun ja Ahlaisten kautta Merikarvialle. Lähtökohtana matkailutien hyväksymiselle Tiehallinnossa on, että tie sisältää poikkeuksellisen runsaasti matkailijoiden kannalta merkittäviä kohteita ja että sillä on erityinen matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä ja alueen kilpailukykyä tukeva merkitys. Matkailuteiden ulkopuolelle on rajattu museotiet, valtakunnallinen pyöräreitistö sekä maisematiet, jotka liittyvät maiseman subjektiivisuuteen.

Tiehallinnon määrittelyn mukaan matkailutiestatuksen saamiseksi tarvittavia ominaisuuksia ovat muun muassa omaleimaiset kulttuurihistorialliset ja/tai luonnon- tai kulttuurimaisemalliset arvot, matkailutiehankeen vahva taustaorganisaatio ja maakunnallinen tuki sekä tien muodostama looginen kokonaisuus. Hankkeen taustalla ovat Turun yliopiston Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen maisemantutkimuksen ja kulttuurimatkailun oppiaineet, Porin kaupunki, matkailutiehankeen vaikutusalueen kuntia, Taideteollisen korkeakoulun Porin taiteen ja median osasto sekä Satakunnan ammattikorkeakoulu/Kuvataide Kankaanpää ja hankkeella on takanaan maakuntaliiton tuki.

Vanha rantatie kulkee satakuntalaisten maaseutukylien kautta Selkämeren rannoille ja on säilynyt linjaukseltaan hyvin näihin päiviin asti. Jaakko Teitin v. 1556 luettelossa yleisistä teistä mainitaan Turku – Ulvila –Korsholma –tie. Osittain rantatietä pitkin kulki keskiajalla Turun ja Korsholman linnojen välinen yhteydenpito ja 1600-luvulta lähtien postitalonpojat kuljettivat postia tiellä viestiketjun tapaan osittaista verovapautta vastaan.

1800-luvun alussa valmistunut Pori – Kristiinankaupunki –tie sekä joidenkin teiden linjauksiin tehdyt oikaisut aiheuttivat muutoksia liikennöinnin painopisteissä. Vanhoja teitä suurempien, parempikuntoisten ja nopeampien liikenneyhteyksien valmistumisen myötä liikenne vanhalla ja mutkittelevalla rantatiellä vähitellen hiljeni. Tien varrella säilyneet pienialaiset kyläkeskittymät, perinteiset kylänraitit ja

mutkitttelevat tiet sekä vanha rakennuskanta antavat erinomaisen mahdollisuuden satakuntalaisen maaseudun matkailun kehittämiseen. Matkailutie mahdollistaa Satakunnan rannikkoseudun profiloinnin ja matkailupalveluiden verkostoitumisen tehokkaammin kuin yksittäisten kohteiden markkinointi.

Rantatien tielinjauksen varrella olevat merkittävät kulttuurihistorialliset kohteet löytyvät lähes kaikki Museoviraston valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ympäristöjen vuoden 1993 luettelosta. Tien varrella ja lähiympäristössä ovat muun muassa Merikarvian Riispyy, Trolssi, Alakylä ja Kööriä, Ahlaisten kirkonkylä, Ylikylä ja Rantakaupunki, Noormarkun kirkonkylä ja Söörmarkku, Ulvilan kirkonseutu, Nakkilan Leistilä, Villilä ja Masia, Kiukaisten/Euran Panelia, Luvian Lemlahti ja Luvianlahti sekä Eurajoen Irjanteen, Vuojoen ja Lapijoen kulttuurimaisemat. Kun tähän lisätään yksittäisistä kohteista Noormarkun Villa Mairea, Ulvilan ja Irjanteen kirkot, Villilän ja Vuojoen kartanot, Kiukaisten/Euran Panelian Kuninkaanhauta, Linnan linna, Lapijoen museosilta ja Vanha Rauma saadaan käsitys - ei vain maakunnallisesti vaan - myös valtakunnallisesti merkittävästä kulttuuriympäristöjen kokonaisuudesta.

Rannikkotien matkailua on tarkoitus kehittää rinnakkain Selkämeren suunnitellun kansallispuistoalueen luontomatkailun kanssa, jolloin reitin markkinointia voidaan kohdentaa joustavasti eri asiakasryhmille. Tuleva Selkämeren kansallispuisto ja historiallinen tieyhteys muodostavat suoran yhteyden Merikarvian Ouran saaristoon, Eurajoen Kaunissaareen, Kokemäenjoen suistoon ja Yyterinniemeen, Luvian Säppiin ja Rauman saaristoon sekä Satakunnan merellisen rannikon ja maaseutukuntien välillä oleviin arvokkaisiin kulttuuri-, luonto- ja maisemakohteisiin.

